

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ**

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

«НЕВРОЛОГИЯДАҒЫ МЕЙІРБИКЕ ІСІ»

0302000 – «МЕЙІРБИКЕ ІСІ» МАМАНДЫҒЫ

0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі» біліктілігі

0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігі

Сағат көлемі – 46

Астана 2010

Авторлар:

1. С.С. Смакова – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары;
2. А.М. Ульбауова – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК «Неврологиядағы мейірбике ісі» оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Ф.К. Закариянова – Алматы қ. «Орта медициналық және фармацевтикалық қызметкерлерді даярлау және қайта даярлау жөніндегі Республикалық колледжі» РМҚК неврология пәнінің жоғарғы санатты оқытушысы;
2. Г.М. Шаяхметова – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК директоры, Шығыс Қазақстан облысы Семей қ. орта буынды мамандар бойынша бас штаттан тыс маман;
3. Т.И. Челдыбаева – «Семей қаласының аймақты онкологиялық диспансері» КМҚК, мейірбике ісі жөніндегі директордың орынбасары, жоғарғы санатты мейірбике.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Семей қаласының Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша 0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі», 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения:

МАЗМҰНЫ

6.1 Основная литература:

1. «Сестринское дело в невропатологии и психиатрии с курсом наркологии». Бортникова С.М., Зубахина Т.В. – Ростов-на-Дону, 2008.
2. Нервные и психические болезни. Бортникова С.М., Зубахина Т.В. – Ростов-на-Дону, 2000.
3. Нервные и психические болезни. Кирпиченко А.А., Гурленя А.М., Пашкова А.А. – Минск, 1998.
4. Нервные болезни. Дроздова М. – Москва, 2007.

6.2 Дополнительная литература:

1. Неврологические симптомы, синдромы и болезни: энциклопедический справочник. Гусев Е.И., Никифоров А.С. – М., 2006. – 1184 с.
2. Неврология. Карлов В.А. – М., Медицина, 2002.
3. Неврология» 1,2 часть (рус), Кайшибаев С.К. – Алматы, 2003.
4. Нервные болезни. 1,2 том. Яхно Н.Н., Штульман Д.А. – М., Медицина, 2001.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителе;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
4. Диапозитивы, учебные фильмы;
5. Комплект тематических плакатов.

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны	9
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	17
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	18
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	19

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы және 0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі», 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктіліктері Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын (бұдан әрі – МЖМББС) енгізуге байланысты «Неврологиядағы мейірбике ісі» пәні бойынша жаңа үлгілік оқу бағдарламасы әзірленді.

Мейірбикелерді «Неврологиядағы мейірбике ісі» пәні бойынша оқыту болашақ мамандардың кәсіби біліктілігін қалыптастырудағы ажырамас бір бөлігі болып табылады. Жалпы сағат көлемі – 46 сағат, оның ішінде:

- практикалық сабақ – 46 сағат.

ҚР жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру кезінде саралау сынағын өткізу қарастырылған.

Саралау сынағы осы пәнге бюджеттен бөлінген жалпы уақыт негізінде өткізіледі.

Бөлімдер мен тақырыптар тізімі толығымен өткізілуге міндетті және қысқартылуға жатпайды, бірақ оқытылатын тақырыптар мен бөлімдерді тереңдетуге не кеңейтіп өзгертуге болады.

Бөлімдерді оқыту уақыты ұсыныс түрінде беріледі және оны пәнді оқытудың мазмұнын сақтай отырып өзгертуге болады.

Жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес білім алушылардың базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықты қалыптастыратын модульдік білім беру құрылымы енгізілген. Білім беру мекемесі оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда үлгілік оқу жоспарына сәйкес пәнді оқытуға бөлінген оқу уақытының көлемін циклге бөлінген оқу уақытының көлемін сақтай отырып 15-25%-ға өзгертуге құқылы (ҚР ЖМББС 4.05-2008 «Орта білім беру. Техникалық және кәсіптік. Негізгі ережелер»).

Осы үлгілік оқу бағдарламасы «Анатомия», «Физиология», «Фармакология», «Мейірбике ісі негіздері» пәндері бойынша білім алушылардың білім алуына, біліктілігі мен дағдыларын жетілдіруге негізделген.

Бағдарламада басқа да клиникалық пәндермен интеграция қарастырылған: «Терапиядағы мейірбике ісі», «Хирургия мен реанимациядағы мейірбике ісі», «Акушерия мен гинекологиядағы мейірбике ісі», «Педиатриядағы мейірбике ісі».

Осы үлгілік оқу бағдарламасының орындалуы барысында дидактикалық және көрнекі құралдарды, кестелерді, диапозитивтерді, оқу және оқу-әдістемелік құралдарды пайдалануды ұсынады.

Білім алушылардың неврологиялық науқастарға күтім жасау барысында дағды мен біліктілікті игеруге, неврологиялық жағдайларды қарап тексеру әдістерін меңгеруге, тексеру техникасын, алғашқы көмек көрсетуді үйренуге осы үлгілік оқу бағдарламасында ұсынылған практикалық сабақтарды емдеу мекемелерінде өткізу қарастырылған.

Сабақтарды өткізудің формалары:

- оқу сабақтары білім беру мекемесінің сабақ кестесіне сай (практикалық және жекелей) жүргізіледі. Оқу үрдісін жүргізуде ұйымның түрлі формаларды пайдалана оты-

ной пробанда. Исследование типов наследования патологических признаков. Исследование кариотипа в норме и при патологии. Подготовка больного к дополнительным методам исследования. Оказание первой помощи. Уход за больными с наследственно-дегенеративными заболеваниями мышц и нервно-мышечного аппарата. Выполнение назначений врача. Заполнение документации.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Сестринское дело в неврологии», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков по уходу за больными в пределах компетенции медицинской сестры общей практики, специализированной медицинской сестры (см. ГОСО, образовательную программу).

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучения

Для проверки уровня усвоения обучающимися содержания программного материала используются современные средства и методы контроля: тестовые задания, письменный и устный опрос, ситуационные задачи и др. Итоговой формой контроля по данной дисциплине является дифференцированный зачет.

Раздел 9 Организация медицинской помощи больным с пороками развития нервной системы

Тема 9.1 Гидроцефалия: классификация, клиника, диагностика, лечение. Микроцефалия. Детский церебральный паралич. Клиника, диагностика, лечение

Общие представления о частоте, классификация, клинические проявления гидроцефалии. Методы исследования. Первая помощь. Основные принципы лечения и ухода за больными. Микроцефалия: этиопатогенез, клиника, диагностика, лечение и уход. Профилактика пороков развития ЦНС.

Тема 9.2 Черепно-мозговые и спинно-мозговые грыжи, диагностика, лечение. Краниостеноз

Общие представления о частоте, клинических проявлениях черепно-мозговых и спинно-мозговых грыж. Методы исследования. Лечение. Уход за больными. Краниостеноз: основные принципы обследования, лечения и ухода.

Практическое занятие. Работа в детском неврологическом отделении. Неотложная помощь. Исследование неврологического статуса двигательных нарушений, нарушений чувствительности, вегетативных расстройств и нарушений высших мозговых функций; определение нарушений познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройство восприятия, расстройства мышления); определение функции анализаторов. Выполнение назначений врача. Уход за детьми с патологией ЦНС. Заполнение документации.

Раздел 10 Организация медицинской помощи больным алкоголизмом. Первая помощь при алкогольном отравлении. Основные принципы обследования, лечения, ухода за больными

Стадии хронического алкоголизма. Патогенез. Принципы лечения. Реабилитация больных. Алкогольный делирий. Острое отравление алкоголем. Первая медицинская помощь при алкогольном отравлении. Принципы обследования, лечения, ухода и профилактики.

Практическое занятие. Работа в наркологическом отделении. Оказание неотложной помощи больным. Исследование неврологического статуса двигательных нарушений, нарушений чувствительности, вегетативных расстройств и нарушений высших мозговых функций; определение нарушений познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройство восприятия, расстройства мышления); определение функции анализаторов. Выполнение назначений врача.

Раздел 11 Организация медицинской помощи больным с наследственно-дегенеративными заболеваниями мышц и нервно-мышечного аппарата

Тема 11.1 Миастения. Миастенический криз. Основные принципы обследования, лечения и ухода

Общие представления о частоте, этиологии, клинических проявлениях наследственных заболеваний нервной системы. Миастения. Миопатия. Миотония. Клиника. Основные принципы обследования, лечения и ухода за пациентами.

Практическое занятие. Сбор жалоб, анамнеза больного. Составление родослов-

рып өткізуін ұсынады: іскер ойын, сабақ-конференция, клиникалық жағдаяттарды моделдеу сабағы және т.б.

2 Пәнді оқытуда жоспарланған нәтижелер

Стандартта және білім беру бағдарламасында жоспарланған оқыту нәтижелер	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
<p>Білім алушылар:</p> <p>Базалық: БҚ 1. Жұмыс орнын ұйымдастыруда; БҚ 2. Қауіпсіздік техникасын сақтауда; БҚ 3. «Медициналық қызметкер» және «пациент» арасындағы өзара қарым-қатынасты қалыптастырудың негізгі модульдерін пайдалана білуде; БҚ 4. Пациенттерге күтім жасау негізін білуде; БҚ 5. Ауруды алуға, денсаулықты күшейтуге және салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған гигиеналық іс-шараларды білуде; БҚ 6. Жұқпалы ауруларды бақылау жүйесін және медициналық мекемелердің құрылымдық бөлімдеріндегі пациент пен медициналық қызметкерлердің инфекцияға қауіпсіздігін білуде; БҚ 7. Алғашқы медициналық көмек көрсету, медициналық іс-әрекеттер мен күтім жасау әдістерін орындау алгоритмін қолдана білуде.</p> <p>Кәсіптік: КҚ 1. Жаңа экономикалық жағдайда медициналық мекемелердің жұмысын ұйымдастыра білуде; КҚ 2. Қазіргі уақыттағы ақпараттық технологиялар негізін білуде (компьютерлік білім, автоматтандыру жүйесі мен оқыту және басқару және т.б.); КҚ 3. Клиникалық симптомдарды айқындауда, мейірбикелік диагноз қоюда, әртүрлі жас топтағы науқастарға дәлелді күтім жасауда; КҚ 4. Ересек адамдарға және балаларға білікті медициналық көмек көрсетуде;</p>	<p>Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы:</p> <ul style="list-style-type: none">- жоғары ми қыртысы қызметін анықтауды;- жұлынның сегментарлы-рефлекторлы қызметін;- анализаторлар қызметін анықтауды;- остеохондроздың мойын, кеуде, бел-сегізкөз денгейіндегі клиникалық көрінісін ажыратып тексеруді;- бет нерві нейропатиясының этиопатогенезін, клиникалық белгілерін;- ОНЖ жаракаттарының клиникалық көріністерін;- мидың жалпы және ошақты симптомдарын;- вегетативті-қантaмыр дистониясы, бас сақинасы, Рейно ауруының клиникалық белгілерін;- вегетативті криздердің клиникалық көріністерін;- менингококты инфекцияның этиопатогенезін және клиникалық көріністерін;- тұқым қуалайтын-дегенеративті аурулар туралы ұғымды, сонымен қатар тұқым қуалайтын аурулардың алдын алуды;- ми қан айналымы бұзылыстарының жіктемесін;- инсульттің этиопатогенезін, даму

<p>КҚ 5. Дәрігерге дейінгі медициналық жіті көмек көрсетуде;</p> <p>КҚ 6. Медициналық азаматтық қорғаныс қызметі, медициналық апат қызметі қызмет-керлерін, зардап шеккен адамдарды, пациенттерді, халықтарды қорғау бойынша іс – шаралар жүргізуде, төтенше жағдайлар кезінде дәрігерге дейінгі көмек көрсетуде;</p> <p>КҚ 7. Паллиативті мейірбикелік көмек негізін және танатология негіздерін білуде;</p> <p>КҚ 8. Салауатты өмір салтын насихаттай білуде, өмірдегі физикалық жетілдіру шеберлігі мен дағдыларын пайдалана білуде, денсаулық деңгейіне баға беруде, денсаулықты жақсарту бағдарламасын құрастыруда, зиянды әдеттермен күресу және алдын алу бойынша іс-шаралар жүргізуде;</p> <p>КҚ 9. Медициналық көмек көрсету сапасының халықаралық стандарттар аумағында құзырлы болу.</p> <p>Арнайы:</p> <p>АҚ 1. Маманның кәсіптік қызметіндегі жағдайлар мен тәртіптерді, қызметін, негізгі міндеттерді анықтайтын нормативті құжаттарды білуде;</p> <p>АҚ 2. Әртүрлі ағзалар мен жүйелердің қызметі бұзылғанда мейірбикелік үрдісті ұйымдастыруда және оны іске асыруда;</p> <p>АҚ 3. Ауруханалық мекемелерде дәрігердің тағайындаған профилактикалық, емдік, диагностикалық іс-шараларын орындауда, құрал-жабдықтарды дайындауда және күрделі іс-әрекеттерді жүргізгенде дәрігерге көмек беруде;</p> <p>АҚ 4. Ана мен бала денсаулығын сақтауда, жүкті әйелді және гинекологиялық науастарды зерттеу әдістерін, отбасын жоспарлау принциптері мен міндеттерін, контрацепция әдістерін білуде;</p> <p>АҚ 5. Ұйымдағы комунмуникативтік тиімділік әдісті, шиеленістер, күйзелістер сияқты психологиялық мәселелерді шеше білуде;</p>	<p>механизмін, клиникалық көріністерін;</p> <p>- ми қан айналымының жіті бұзылыстарын зерттеу әдістерін білуі тиіс.</p> <p>- жоғары ми қызметінің, қимыл әрекеттің неврологиялық жағдайларының, сезімділіктің, вегетативті нерв жүйесі қызметтерінің бұзылыстарына зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыруды;</p> <p>- науқастардың танып білу қабілетінің бұзылуын анықтауды (сезу, қабылдау, ойлану қабілеттерінің бұзылуы);</p> <p>- неврология бөлімшесіндегі науқастарға күтім көрсету ерекшеліктерін;</p> <p>- науқасты қосымша зерттеу әдістерге дайындай білуді;</p> <p>- әртүрлі аурулар кезінде неврологиялық практикада жүргізетін зерттеу әдістерін;</p> <p>- науқастың бел-сегізкөз аймағын рентгенологиялық зерттеуге дайындай білуді;</p> <p>- жауыржараның, бұлшықеттер контрактурасының, іркіліс пневмониясының алдын алу шараларын;</p> <p>- омыртқаның мойын, кеуде, бел-сегізкөз деңгейлерінде орналасқан остеохондроздың клиникалық көріністері кезінде зерттеу тәсілдерін меңгеруді;</p> <p>- бет нервінің қызметін тексеру әдістерін меңгеруді;</p> <p>- қимыл әрекетінің бұзылыстарымен сырқаттанатын науқасқа күтім көрсетуді;</p> <p>- остеохондроз кезінде аурсыну нүктелерін анықтай білуді;</p> <p>- қимыл бұзылыстарымен сырқат-</p>
---	---

следования (люмбальная пункция, анализ спинномозговой жидкости) и подготовка больного к проведению исследования. Лечение, уход, профилактика. Общие принципы ухода за пациентами. Клещевой энцефалит. Полиомиелит. Клинические проявления, диагностика, лечение, показания к применению вакцин и сывороток при энцефалитах.

Профилактика пролежней. Санитарно-эпидемический режим в стационаре.

Практическое занятие. Работа в стационаре. Подготовка больного к дополнительным методам исследования. Подготовка инструментов для люмбальной пункции; уход за больными после люмбальной пункции; анализ состава ликвора в норме и при патологии. Профилактика пролежней. Дезинфекция предметов ухода за больными. Санитарно-дезинфекционный режим в отделении. Уход за больными. Выполнение процедур по стандарту.

Раздел 7 Организация медицинской помощи больным с эпилепсией, болезнью Паркинсона. Основные принципы обследования, лечения и ухода

Тема 7.1 Эпилепсия. Основные принципы обследования, лечения и ухода

Этиология, патогенез, классификация, клиника большого и малого эпилептических припадков. Диагностика. Первая помощь при эпилептическом припадке. Основные принципы лечения и ухода за больными. Эпилептический статус. Неотложная помощь.

Тема 7.2 Болезнь Паркинсона. Основные принципы обследования, лечения и ухода

Болезнь Паркинсона и акинетико-ригидный синдром. Этиопатогенез, клинические проявления, диагностика, первая помощь. Основные принципы лечения и ухода за больными.

Практическое занятие. Оказание помощи при неотложных состояниях. Выявление психических нарушений у больных эпилепсией, болезнью Паркинсона, первая помощь при эпилептическом припадке. Уход за больными. Дифференциальная диагностика эпилептического и истерического приступов.

Раздел 8 Организация медицинской помощи больным с опухолями головного мозга. Клиника, основные принципы обследования, лечения и ухода

Классификация опухолей головного мозга. Клиника, диагностика, лечение, оказание первой помощи при неотложных состояниях.

Практическое занятие. Сбор жалоб, анамнеза больного. Подготовка больного к дополнительным методам исследования. Оказание первой помощи. Уход за больными в неврологическом отделении. Выполнение назначений врача. Заполнение документации.

полагающие факторы, классификация, патогенез, диагностика. Клиника преходящего нарушения мозгового кровообращения. Лечение. Тактика неотложной помощи. Профилактика. Уход за больными. Методика подготовки больных к дополнительным методам исследования.

Тема 4.2 Острые нарушения мозгового кровообращения. Геморрагический инсульт. Ишемический инсульт. Основные принципы обследования, лечения и ухода. Тактика неотложной помощи при нарушениях мозгового кровообращения

Острые нарушения мозгового кровообращения. Геморрагический, ишемический инсульты: этиопатогенез, клиника, диагностика. Особенности ухода за пациентами. Осмотр больного с нарушениями мозгового кровообращения. Неотложная помощь при инсультах. Особенности ухода при коме. Предупреждение пролежней и застойной пневмонии. Предупреждение контрактур у больных с парализованными конечностями.

Практическое занятие. Транспортировка больных на каталке. Оказание первой помощи при инсультах. Подготовка больного к люмбальной пункции, участие при люмбальной пункции. Подготовка больного к дополнительным методам исследования (по показаниям: ЭКГ, ЭЭГ, ЭхоЭГ, КТ, МРТ, глазное дно). Особенности кровоснабжения головного мозга в норме (Виллизиев круг). Исследование высших корковых функций, рефлекторно-двигательной сферы, чувствительности. Оценка нервно-психического и социального статуса больного. Уход за больными с параличами и нарушением речи. Профилактика пролежней, застойной пневмонии, мышечных контрактур. Выполнение назначений врача.

Раздел 5 Организация медицинской помощи больным с заболеваниями вегетативной нервной системы

Тема 5.1 Мигрень, вегето-сосудистая дистония. Болезнь Рейно. Вегетативный криз. Основные принципы обследования, лечения и ухода

Этиология, классификация, клинические проявления заболеваний вегетативной нервной системы: мигрень, вегето-сосудистая дистония, вегетативные кризы, болезнь Рейно. Основные принципы диагностики, лечения и ухода за пациентами. Купирование криза при мигрени. Профилактика. Особенности ухода за больными.

Практическое занятие. Работа в неврологическом отделении, курация больных, сбор жалоб и анамнеза больного. Оказание помощи при неотложных состояниях. Подготовка больного к дополнительным методам исследования. Уход за больными с заболеваниями вегетативной нервной системы.

Раздел 6 Организация медицинской помощи больным с инфекционными заболеваниями нервной системы

Тема 6.1 Первичная и вторичная инфекции ЦНС. Менингококковый менингит. Основные принципы лечения и ухода

Этиология, патогенез, классификация инфекционных заболеваний нервной системы. Первичные, вторичные менингиты. Менингококковый цереброспинальный менингит. Клиника. Состав ликвора при менингитах. Диагностические методы ис-

<p>АҚ 6. Пациентті зертханалық, функционалдық, аспаптық әдістермен зерттеуде, бактериологиялық зерттеуге материалдар алуда, жиналған материалдарды жеткізуде және оларды сақтауда;</p> <p>АҚ 7. Балалар ауруларын бірлестіре жүргізу бойынша Дүние жүзілік Денсаулық сақтау Ұйымының бағдарламасын іске асыруда, балаларға профилактикалық егулер жүргізу картасын құрастыруда, емшектегі балаларға күтім жасау және оларды тамақтандыру бойынша ұсыныстар беруде;</p> <p>АҚ 8. Кәсіптік құзырлығына, өкілділігіне және дәрігерлердің тағайындауына сәйкес реанимациялық, сауықтыру, емдеу, денсаулықты жақсарту, санитариялық-гигиеналық, санитариялық-ағарту шараларын орындай білуде құзырлы болуы тиіс.</p>	<p>танатын науқастарға күтім жасай білуді;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ОНЖ ашық және жабық жарақаттарының анықтай білуді; - ОНЖ жарақаты кезіндегі психикалық бұзылыстарды анықтай білуді; - бас сақинасы, вегетативтік криз кезінде көмек көрсете білуді; - науқасты люмбальды пункцияға дайындауды; - люмбальды пункция жасаған науқасқа күтім жасауды; - зерттеудің генетикалық әдістерін меңгеруді; - тұқым қуалаған-дегенеративті аурулармен сырқаттанатын науқастарға күтім жасай білуді; - шежіре картасан құрастыра білуді; - жоғары ми қызметін зерттей білуді; - қимыл әрекеттің, сезімділіктің бұзыстарын зерттеу тәсілдерін меңгеруді; - салданған науқасқа күтім көрсету дағдыларын қалыптастыруды үйреніп алуы қажет.
---	---

3 Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Күндізгі оқыту нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Тақырыптар мен бөлімдердің атаулары	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	1 бөлім Нерв жүйесінің аурулары. 1.1 тақырып Невропатологияға кіріспе. Нерв			

	жүйесінің функционалды анатомиясы және физиологиясы. 1.2 тақырып Негізгі неврологиялық синдромдардың клиникалық көріністері. Зерттеу әдістері. Нерв ауруларындағы мейірбике ісі. Нерв ауруларындағы науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру.	8		8
2	2 бөлім Шеткі нерв жүйесінің ауруларында медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. 2.1 тақырып Омыртқа остеохондрозының неврологиялық көріністері. 2.2 тақырып. Бет нервінің нейропатиясы. Үш тармақты нертің невралгиясы. Науқастарды тексеру, емдеу принциптері мен күтім жасау ерекшеліктері.	4		4
3	3 бөлім Нерв жүйесінің жарақаттары кезінде медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. 3.1 тақырып Мидың ашық және жабық жарақаттары: ми шайқалуы, мидың соғылуы, мидың қысылуы. Клиникасы. Диагностикасы. Науқастарды тексеру, емдеу және күтудің негізгі принциптері. 3.2 тақырып Орталық нерв жүйесінің перинатальды патологиясы. Балалардың церебралдық салдануы. Этиопатогенезі. Негізгі клиникалық көріністері, алғашқы көмек. Нерв жүйесінің патологиясымен сырқаттанатын балаларды тексерудің, емдеу мен күтім жасаудың негізгі принциптері.	4		4
4	4бөлім Ми қан айналымының бұзылыстарымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. 4.1 тақырып Ми қан айналымының өткінші бұзылыстары. Науқастарды зерттеудің қосымша әдістеріне дайындау. 4.2 тақырып Ми қан айналымының жіті бұзылыстары. Геморрагиялық инсульт. Ишемиялық инсульт. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтудің негізгі принциптері. Ми қан айналымының бұзылыстары кезінде шұғыл жәрдем көрсету тәсілі.	4		4

Тема 2.2 Нейропатия лицевого нерва. Невралгия тройничного нерва. Основные принципы обследования, лечения, ухода

Нейропатия лицевого нерва: этиология, патогенез, клиника, диагностика, лечение, уход, профилактика.

Невралгия тройничного нерва: этиопатогенез, клиника, диагностика, лечение, профилактика.

Практическое занятие. Подготовка больного к рентгенографии пояснично-крестцового отдела позвоночника; исследование неврологического статуса двигательных нарушений, нарушений чувствительности, вегетативных расстройств и нарушений высших мозговых функций. Исследование неврологических проявлений остеохондроза позвоночника на шейном, грудном, пояснично-крестцовом уровнях. Определение болевых точек и симптомов натяжения при остеохондрозе. Транспортировка больных. Подготовка постели со щитом. Применение и назначение функциональной кровати. Определение функции лицевого нерва. Уход за больными с двигательными нарушениями. Выполнение процедур по стандарту.

Раздел 3 Организация медицинской помощи больным с травмами центральной нервной системы

Тема 3.1 Закрытые и открытые травмы головного мозга: сотрясение головного мозга, ушиб головного мозга, сдавление головного мозга. Клиника. Диагностика. Основные принципы обследования, лечения и ухода

Закрытые и открытые черепно-мозговые травмы: сотрясение головного мозга, ушиб головного мозга, сдавление головного мозга. Патогенез, клиника, лечение, оказание первой помощи. Основные принципы обследования, ухода и лечения.

Тема 3.2 Перинатальное поражение ЦНС. Детский церебральный паралич. Этиопатогенез, основные клинические проявления, первая помощь. Основные принципы обследования, лечения и ухода за детьми с патологией ЦНС

Причины перинатального поражение ЦНС, патогенез, основные клинические проявления. Первая помощь. Детский церебральный паралич, этиопатогенез, клинические проявления, методы диагностики, принципы лечения и ухода. Основные принципы обследования, лечения и ухода за детьми с патологией ЦНС.

Практическое занятие. Работа в неврологическом отделении, выявление психических расстройств при травмах головного мозга, уход за больными с травмами ЦНС, оказание первой помощи при травмах ЦНС. Транспортировка больных. Уход за детьми с поражением ЦНС. Уход за детьми, рожденными с асфиксией, акушерскими параличами. Уход за больными с последствиями черепно-мозговых травм. Уход за больными с травмами спинного мозга. Выполнение процедур по стандарту.

Раздел 4 Организация медицинской помощи больным с нарушениями мозгового кровообращения

Тема 4.1 Преходящие нарушения мозгового кровообращения. Методика подготовки больных к дополнительным методам исследования

Причины, вызывающие нарушения мозгового кровообращения. Частота, предрас-

этой дисциплины для медицинской сестры необходимо, так как она является сознательным и активным помощником врача в выполнении его назначений, в лечении, наблюдении и уходе за больными.

Раздел 1 Нервные болезни

Тема 1.1 Введение в невропатологию. Функциональная анатомия и физиология нервной системы

Строение и функции центральной, периферической, вегетативной нервной системы, нервная клетка, синапсы, передача возбуждения по нейрону. Анализаторы и их функции. Сегментарно-рефлекторная функция спинного мозга. Функции головного и спинного мозга.

Тема 1.2 Клинические проявления основных неврологических синдромов. Методы исследования. Сестринское дело в неврологии. Организация медицинской помощи больным в неврологической практике

Характеристика двигательных нарушений – центральный и периферический параличи, понятие о моно-, геми-, пара-, тетра- парезах и параличах. Нарушения чувствительности. Вегетативные расстройства (нарушение трофики, терморегуляции, обменных процессов, тонуса сосудов). Нарушение высших мозговых функций: афазия (моторная, сенсорная, амnestическая), апраксия, агнозия. Нарушения познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройство восприятия, расстройства мышления). Этические и юридические аспекты оказания помощи больным в неврологии. Методы исследования.

Практическое занятие. Знакомство с организацией работы медицинской сестры в неврологическом отделении, ведением медицинской документации. Этапы сестринского процесса. Сестринские диагнозы в неврологии. Исследование неврологического статуса двигательных нарушений, нарушений чувствительности, вегетативных расстройств и нарушений высших мозговых функций; определение нарушений познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройство восприятия, расстройства мышления); определение функции анализаторов; уход за больными. Этические и юридические аспекты оказания помощи больным в неврологии; медицинская этика и деонтология. Выполнение назначений врача. Правила санитарно-эпидемического режима в стационаре. Правила проведения дезинфекции предметов ухода за больными в неврологии.

Раздел 2 Организация медицинской помощи больным с заболеваниями периферической нервной системы

Тема 2.1 Неврологические проявления остеохондроза позвоночника

Этиология, патогенез, неврологические проявления остеохондроза позвоночника на шейном, грудном, пояснично-крестцовом уровнях. Основные принципы обследования, лечения и ухода за больными. Подготовка больного к рентгенологическому исследованию пояснично-крестцового отдела позвоночника.

5	5 бөлім. Вегетативті нерв жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. 5.1 тақырып. Бас сақинасы, вегетативтік-антамыр дистониясы. Рейно ауруы. Вегетативті криз. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтудің негізгі принциптері.	4		4
6	6 бөлім Нерв жүйесінің жұқпалы ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. 6.1 тақырып Менингококты менингит. Полиомиелит. Кенелік энцефалит. Емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.	4		4
7	7 бөлім Эпилепсия, Паркинсон ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.	4		4
8	8 бөлім Бас миының ісіктерімен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Клиникасы, науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.	4		4
9	9 бөлім Нерв жүйесінің даму ақауларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. 9.1 тақырып Гидроцефалия: жіктемесі, клиникасы, диагностикасы, емі. Микроцефалия. Клиникасы, диагностикасы, емі. 9.2 тақырып Бассүйек-ми жарықтары, жұлын-ми жарықтары, диагностикасы, емі. Краниостеноз.	4		4
10	10 бөлім. Алкоголизм ауруымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Алкогольмен улану кезінде алғашқы көмек көрсету. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.	2		2
11	11 бөлім Бұлшықеттің және нерв жүйесінің тұқымқуалаушылық-дегенеративті аурулары кезінде медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру.			

	11.1 тақырып Миастения. Миастениялық криз. Миопатия. Миотония. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері. Тұқым қуалайтын аурулардың алдын алуы.	2		2
	Саралау сынағы	2		2
	Барлығы	46		46

3.1* Орта буындағы мамандардың модульдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескерту: білім берудің оқу бағдарламасын қараңыз.

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

Кіріспе

Нерв жүйесінің аурулары, кең таралуының салдары және әлеуметтік мәні, клиникалық медицинада негізгі орындардың бірін алады. Бұл пәнді білу мейірбике үшін өте қажет, себебі ол науқастарға күтім, бақылау жасау және оларды емдеу кезінде дәрігердің саналы да белсенді көмекшісі болып табылады.

1 бөлім Нерв аурулары

1.1 тақырып Невропатологияға кіріспе. Нерв жүйесінің функционалды анатомиясы және физиологиясы

Орталық, шеткі және вегетативті нерв жүйелерінің құрылысы мен қызметі, нерв жасушалары, синапстар, нейрон арқылы қозудың таралуы. Анализаторлар және олардың қызметтері. Жұлынның сегментарлы-рефлекторлы қызметі. Мидың және жұлынның қызметі.

1.2 тақырып Негізгі неврологиялық синдромдардың клиникалық көріністері. Зерттеу әдістері. Неврологиядағы мейірбике ісі. Неврологиялық практикада науқасқа медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

Қимыл-қозғалыс бұзылыстарының сипаттамасы – орталық және шеткі салданулар, моно-, геми-, пара-, тетра- парездер мен параличтер. Сезімталдық бұзылыстар. Вегетативті бұзылыстар (трофиканың, терморегуляцияның, зат алмасуының, қан тамырлар тонусының бұзылуы). Жоғарғы нерв жүйесі қызметінің бұзылуы: афазиялар (моторлы, сенсорлы, амнестикалық), апраксия, агнозия. Тану процестерінің бұзылуы (сезім, қабылдау, ойлау қабілеттерінің бұзылуы). Неврологиядағы науқастарға көмек көрсетудің этикалық және заңды аспектілері. Зерттеу әдістері.

Практикалық сабақ. Неврология бөлімшесінде мейірбике жұмысын

	Тема 6.1 Менингококковый менингит. Полиомиелит. Клещевой энцефалит. Основные принципы лечения и ухода.			
7	Раздел 7 Организация медицинской помощи больным с эпилепсией, болезнью Паркинсона. Основные принципы обследования, лечения и ухода.	4		4
8	Раздел 8 Организация медицинской помощи больным с опухолями головного мозга. Клиника, основные принципы обследования, лечения и ухода.	4		4
9	Раздел 9 Организация медицинской помощи больным с пороками развития нервной системы. Тема 9.1 Гидроцефалия: классификация, клиника, диагностика, лечение. Микроцефалия. Клиника, диагностика, лечение. Тема 9.2 Черепно-мозговые и спинно-мозговые грыжи, диагностика, лечение. Краниостеноз.	4		4
10	Раздел 10 Организация медицинской помощи больным алкоголизмом. Первая помощь при алкогольном отравлении. Основные принципы обследования, лечения, ухода за больными.	2		2
11	Раздел 11 Организация медицинской помощи больным наследственно-дегенеративными заболеваниями мышц и нервно-мышечного аппарата. Тема 11.1 Миастения. Миастенический криз. Миопатия. Миотония. Основные принципы обследования, лечения и ухода. Профилактика наследственных заболеваний.	2		2
	Дифференцированный зачет	2		2
	Всего:	46	-	46

3.1* Тематический план программ модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: смотрите образовательную учебную программу.

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Введение

Болезни нервной системы, вследствие их широкой распространенности и социальной значимости, занимают одно из ведущих мест в клинической медицине. Знание

	Тема 1.2 Клинические проявления основных неврологических синдромов. Методы исследования. Сестринское дело в неврологии. Организация медицинской помощи больным в неврологической практике.			
2	Раздел 2 Организация медицинской помощи больным с заболеваниями периферической нервной системы. Тема 2.1 Неврологические проявления остеохондроза позвоночника. Тема 2.2 Нейропатия лицевого нерва. Невралгия тройничного нерва. Основные принципы обследования, лечения, ухода за больными с заболеваниями периферической нервной системы.	4		4
3	Раздел 3 Организация медицинской помощи больным с травмами центральной нервной системы. Тема 3.1 Закрытые и открытые травмы головного мозга: сотрясение головного мозга, ушиб головного мозга, сдавление головного мозга. Клиника. Диагностика. Основные принципы обследования, лечения и ухода. Тема 3.2 Перинатальное поражение ЦНС. Детский церебральный паралич. Этиопатогенез, основные клинические проявления, первая помощь. Основные принципы обследования, лечения и ухода за детьми с патологией ЦНС	4		4
4	Раздел 4 Организация медицинской помощи больным с нарушениями мозгового кровообращения. Тема 4.1 Преходящие нарушения мозгового кровообращения. Методика подготовки больных к дополнительным методам исследования. Тема 4.2 Острые нарушения мозгового кровообращения. Геморрагический инсульт. Ишемический инсульт. Основные принципы обследования, лечения и ухода. Тактика неотложной помощи при нарушениях мозгового кровообращения.	4		4
5	Раздел 5 Организация медицинской помощи больным с заболеваниями вегетативной нервной системы. Тема 5.1 Мигрень, вегето-сосудистая дистония. Болезнь Рейно. Вегетативный криз. Основные принципы обследования, лечения и ухода.	4		4
6	Раздел 6 Организация медицинской помощи больным с инфекционными заболеваниями нервной системы.	4		4

ұйымдастырумен танысу, медициналық құжаттамаларды жүргізу. Мейірбике үрдісінің кезеңдері. Неврологиядағы мейірбикенің диагнозы. Қимыл, сезімталдық, вегетативті және жоғарғы ми қызметі бұзылыстарының неврологиялық жағдайларын зерттеу, науқастарда тану қызметінің бұзылыстарын анықтау (сезім, қабылдау, ойлау қабілеттерінің бұзылуы); анализаторлар қызметін анықтау; науқастарға күтім жасау. Неврологиядағы науқастарға көмек көрсетудің этикалық және заңды аспектілері, медициналық этика және деонтология. Дәрігердің нұсқауын орындау. Стационардағы санитариялық-індетке қарсы іс-шаралар ережесі. Неврологияда науқастарға күтім жасаудағы қажетті заттарды дезинфекциялау жүргізу ережесі.

2 бөлім Шеткі нерв жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

2.1 тақырып Омыртқа остеохондрозының неврологиялық көріністері

Омыртқаның мойын, кеуде, бел-сегізкөз деңгейіндегі остеохондроздардың этиологиясы, патогенезі, неврологиялық белгілері. Науқастарды зерттеудің емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері. Омыртқаның бел-сегізкөз бөлімдерін рентгенологиялық зерттеуге науқастарды дайындау.

2.2 тақырып Бет нервінің нейропатиясы. Үш тармақты нервтің невралгиясы. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері

Бет нервінің нейропатиясы: этиологиясы, патогенезі, клиникасы, диагностикасы, емі, күтімі, алдын алу.

Үш тармақты нервтің невралгиясы: этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, емі, алдын алу.

Практикалық сабақ. Омыртқаның бел-сегізкөз бөлімінің рентгенографиясына науқасты дайындау; қимыл, сезімталдық, вегетативті және жоғарғы ми қызметі бұзылыстарының неврологиялық статусын зерттеу. Омыртқалардың мойын, кеуде және бел-сегіз деңгейлеріндегі остеохондроздардың неврологиялық көріністерін зерттеу. Остеохондроздар кезінде ауырсыну нүктелерін және симптомдарды анықтау. Науқастарды тасымалдау. Қатты төсек орнын дайындау. Функционалды кереуетті тағайындау және қолдану. Бет нервінің қызметін анықтау. Қимыл әрекет бұзылыстарымен сырқаттанатын науқастарға күтім жасау. Емшараларды стандарт бойынша орындау.

3 бөлім Орталық нерв жүйесінің жарақаттарымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

3.1 тақырып Бас миының ашық және жабық жарақаттары: ми шайқалуы, мидың соғылуы, мидың қысылуы. Клиникасы. Диагностикасы. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері

Бас миының ашық және жабық жарақаттары: ми шайқалуы, мидың соғылуы, мидың қысылуы. Патогенезі, клиникасы, емі және алғашқы көмек көрсету. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.

3.2 тақырып Орталық нерв жүйесінің перинатальды зақымдануы. Балалардың церебралды параличі. Этиопатогенезі, негізгі клиникалық белгілері, алғашқы

көмек көрсету. ОНЖ патологиясы бар балаларды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері

Орталық нерв жүйесінің перинатальды зақымдануы, патогенезі, негізгі клиникалық белгілері, Алғашқы көмек көрсету. Балалардың церебралды параличі, этиопатогенезі, клиникалық көрінісі, диагностикалау әдістері, емдеу және күтім жасау принциптері. ОНЖ патологиясы бар балаларды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ. Неврология бөлімшесінде жұмыс істеу; бас ми жарақаттарының психикалық бұзылыстарын анықтау, ОНЖ жарақаттарымен сырқаттанған науқастарға күтім жасау, ОНЖ жарақаттары кезінде алғашқы көмек көрсету. Науқастарды тасымалдау. ОНЖ жарақаттарымен сырқаттанған балаларға күтім жасау. Асфиксиямен, акушериялық салданумен туылған балаларға күтім жасау. Бассүйекми жарақаттарының асқинуы бар науқастың күтім жасау. Жұлын жарақаттары бар науқастарға күтім жасау. Емшараларды стандарт бойынша орындау.

4 бөлім Ми қан айналымының бұзылыстарымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

4.1 тақырып Ми қан айналымының өткінші бұзылыстары. Науқастарды қосымша зерттеу әдістеріне дайындау

Ми қан айналымының бұзылыстарын тудыратын себептер. Жиілігі, тудыратын факторлары, жіктемесі, патогенезі, диагностикасы. Ми қан айналымының өткінші бұзылыстарының клиникасы. Емдеу. Шұғыл жәрдем көрсету тәсілі. Алдын алу шаралары. Науқастарға күтім жасау. Зерттеудің қосымша әдістеріне науқастарды дайындау әдістемесі.

4.2 тақырып Ми қан айналымының жіті бұзылыстары. Геморрагиялық инсульт. Ишемиялық инсульт. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері. Ми қан айналымының бұзылыстары кезінде шұғыл жәрдем көрсету тәсілі

Ми қан айналымының жіті бұзылыстары. Геморрагиялық, ишемиялық инсульттер: этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы. Науқастарға күтім жасаудың негізгі принциптері. Ми қан айналымының бұзылыстарымен сырқаттанатын науқастарды қарап тексеру. Инсульт кезінде шұғыл жәрдем көрсету. Кома кезінде науқастарға күтім жасау. Жауыржара мен іркіліс пневмониясының алдын алу. Аяқ-қолы салданған науқастарда бұлшықет тартылуының алдын алу.

Практикалық сабақ. Науқасты қоларбамен тасымалдау. Инсульттер кезінде алғашқы көмек көрсету. Науқасты люмбальді пункцияға дайындау, люмбальді пункция жасауға қатысу, Науқастарды қосымша зерттеу әдістеріне дайындау (көрсетімдері бойынша ЭКГ, ЭЭГ, ЭхоЭГ, КТ, МРТ, көз түбін тексеру). Қалыпты жағдайда бас миының қанмен қамтамасыз етілу (Виллизиев шеңбері) ерекшеліктері. Жоғары ми қызметі, қимыл әрекет, сезімталдылық бұзылыстарын зерттеу. Науқастың нерв-психикалық және әлеуметтік жағдайын бағалау. Салданған және сөйлеу қабілеті бұзылған науқастарға күтім көрсету. Жауыржараның, іркіліс пневмониясының, бұлшықет контрактураларының алдын алу шаралары. Дәрігердің нұсқауын орындау.

<p>СК 4. Знать охрану здоровья матери и ребенка, методы исследования беременных и гинекологических больных, принципы и задачи планирования семьи, методы контрацепции;</p> <p>СК 5. Знать методы эффективной коммуникации в организации, вопросы психологии для управления конфликтами, стрессами и инновациями в организации;</p> <p>СК 6. Уметь подготовить пациента к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования, проводить забор, доставку, хранение собранного материала для бактериологического исследования;</p> <p>СК 7. Уметь осуществлять программу ВОЗ по ИВБДВ, составлять карты профилактических прививок у детей, давать рекомендации по уходу и питанию у детей грудного возраста;</p> <p>СК 8. Уметь выполнять реанимационные, реабилитационные, лечебно-оздоровительные, санитарно-просветительные мероприятия в соответствии со своей профессиональной компетенцией, полномочиями и врачебными назначениями</p>	<ul style="list-style-type: none"> - владеть навыками подготовки больного к люмбальной пункции; - владеть навыками ухода за больными после люмбальной пункции; - владеть навыками генетических методов исследования; - владеть навыками ухода за больными с наследственно-дегенеративными заболеваниями; - владеть навыками составления родословной пробанда; - владеть навыками исследования высших корковых функций; - владеть навыками исследования рефлекторно-двигательной сферы, чувствительности; - владеть навыками по уходу за парализованными больными.
---	---

3 Тематический план и содержание дисциплины «Сестринское дело в неврологии»

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час.)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		Всего	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Раздел 1 Нервные болезни. Тема 1.1 Введение в невропатологию. Функциональная анатомия и физиология нервной системы.	8		8

<p>ПК 3. Уметь выявлять клинические симптомы, ставить сестринский диагноз, проводить мотивированный уход за больными разных возрастных групп;</p> <p>ПК 4. Оказывать квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению;</p> <p>ПК 5. Оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь;</p> <p>ПК 6. Проводить мероприятия по защите населения, пациентов, пострадавших и персонала службы медицины катастроф, медицинской службы гражданской обороны, оказывать доврачебную помощь в чрезвычайных ситуациях;</p> <p>ПК 7. Знать основы паллиативной сестринской помощи, основы танатологии;</p> <p>ПК 8. Уметь вести пропаганду здорового образа жизни, владеть умениями и навыками физического совершенствования жизни, дать оценку уровня здоровья, составить программу улучшения здоровья, уметь проводить мероприятия по профилактике и борьбе с вредными привычками;</p> <p>ПК 9. Быть компетентными в области международных стандартов качества оказания медицинской помощи;</p> <p>Специальными:</p> <p>СК 1. Знать нормативные документы, определяющие основные задачи, функции, условия и порядок профессиональной деятельности специалиста;</p> <p>СК 2. Уметь организовывать и осуществлять сестринский процесс при нарушении функции различных органов и систем;</p> <p>СК 3. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия, назначенные врачом в больничном учреждении, готовить инструменты и ассистировать врачу при проведении сложных манипуляций;</p>	<p>Умеет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проводить исследования неврологического статуса двигательных нарушений, нарушений чувствительности, вегетативных расстройств и нарушениях высших мозговых функций; - определять нарушения познавательной деятельности больного (нарушения ощущения, расстройства восприятия, расстройства мышления); - осуществлять уход за больными в неврологическом отделении при различных заболеваниях; - владеть техникой исследования в неврологической практике при различных заболеваниях; - владеть навыками подготовки больного к рентгенологическому исследованию пояснично-крестцового отдела позвоночника; - проводить профилактику застойной пневмонии, пролежней, мышечных контрактур; - владеть техникой исследования при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника на шейном, грудном, пояснично-крестцовом уровнях; - владеть техникой определения функции лицевого нерва; - владеть техникой определения болевых точек при остеохондрозе; - владеть навыками ухода за больными с двигательными нарушениями; - распознать открытые и закрытые травмы ЦНС; - распознать психические расстройства при травмах ЦНС; - владеть навыками оказания первой медицинской помощи при вегетативных кризах и мигрени;
---	--

5 бөлім Вегетативті нерв жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

5.1 тақырып Бас сақинасы, вегетативті-қантамыр дистониясы. Рейно ауруы. Вегетативті криз. Науқастарды тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері

Вегетативті нерв жүйесі ауруларының этиологиясы, жіктемесі, клиникалық белгілері: бас сақинасы, вегетативті-қантамыр дистониясы, вегетативті криздер, Рейно ауруы. Диагностикасының, емін, күтім жасаудың негізгі принциптері. Бас сақинасының ұстамасын тыю. Алдын алу. Науқастарға күтім жасау ерекшеліктері.

Практикалық сабақ: неврология бөлімшесінде жұмыс істеу, науқастарды курациялау, науқастардың шағымдарын, анамнезін жинау. Шұғыл жағдайларда көмек көрсету. Қосымша зерттеу әдістеріне науқастарды дайындау. Вегетативті нерв жүйесінің ауруларымен сырқаттанатын науқастарға күтім жасау.

6 бөлім Нерв жүйенің жұқпалы ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

6.1 тақырып ОНЖ ілкі және салдарлық инфекциялары. Менингококкты менингит. Емдеу мен күтім жасаудың негізгі принциптері

Нерв жүйесі жұқпалы ауруларының этиологиясы, патогенезі, жіктемесі. Ілкі және салдарлық менингиттер. Менингококкты церебро-спинальды менингит, Клиникасы. Ликвордың менингит кезіндегі құрамы. Зерттеудің диагностикалық әдістері (люмбальды пункция, ликворды талдау), науқастарды зерттеу әдістеріне дайындау. Емдеу, күтім жасау, алдын алу. Науқастарға көмек көрсетудің негізгі принциптері. Кене энцефалит. Полиомиелит. Клиникалық белгілері, диагностикасы, емі. Энцефалит кезіндегі клиникалық көріністер, диагностика, емдеу, вакциналар мен сарысуды қолдану көрсетімдері. Жауыржараның алдын алу. Стационардағы санитариялық-індетке қарсы жасалынатын шаралар ережесі.

Практикалық сабақ: стационарда жұмыс істеу. Науқасты қосымша зерттеу әдістеріне дайындау. Люмбальды пункция жасауға арналған құрал-жабдықтарды дайындау, люмбальды пункция жасаған науқасқа күтім көрсету, қалыпты және патологиялық жағдайдағы ликвор құрамын талдау. Жауыржараның алдын алу шаралары. Нерв жүйесі ауруларымен сырқаттанған науқастарға күтім жасауға қажетті заттарды дезинфекциялау ережесі. Бөлімшедегі санитариялық-індетке қарсы жасалынатын шаралар ережесі. Науқасқа көмек көрсету. Емшараны стандарт бойынша орындау.

7 бөлім Эпилепсиямен, Паркинсон ауруымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Тексерудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері

7.1 тақырып Эпилепсия. Науқастарды тексерудің, емдеудің және оларға күтім жасаудың негізгі принциптері

Эпилепсияның үлкен және шағын ұстамаларының этиологиясы, патогенезі, жіктемесі, клиникасы. Диагностикасы. Эпилепсия ұстамасы кезінде алғашқы көмек көрсету. Емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері. Эпилепсия статусы. Алғашқы көмек көрсету.

7.2 тақырып Паркинсон ауруы. Науқастарды тексерудің, емдеудің және оларға күтім жасаудың негізгі принциптері

Паркинсон ауруы және акинетико-ригидті синдром. Этиопатогенезі, клиникалық белгілері, диагностикасы, алғашқы көмек көрсету. Емдеу және күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ. Шұғыл жағдайлар кезінде көмек көрсету. Эпилепсиямен, Паркинсон ауруымен сырқаттанатын науқастарда психикалық бұзылыстарды анықтау. Эпилепсия ұстамасы кезінде алғашқы көмек көрсету. Науқастарға күтім жасау. Эпилепсия және истерия ұстамаларының саралау диагностикасы.

8 бөлім Бас миының ісіктерімен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Клиникасы. Науқастарды тексерудің, емдеудің және оларға күтім жасаудың негізгі принциптері

Бас ми ісіктерінің жіктелімі. Клиникасы, диагностикасы, емі, шұғыл жағдайлар кезінде алғашқы көмек көрсету.

Практикалық сабақ: Науқастың шағымдарын, анамнезін жинау. Қосымша зерттеу әдістеріне науқастарды дайындау. Алғашқы көмек көрсету. Дәрігердің нұсқауын орындау. Неврология бөлімшесінде науқастарға күтім жасау. Құжаттамаларды толті.

9 бөлім Нерв жүйесінің даму ақауларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

9.1 тақырып Гидроцефалия: жіктелімі, клиникасы, диагностикасы, емі. Микроцефалия. Балалардың церебральды параличі. Клиникасы, диагностикасы, емі

Гидроцефалияның жиілігі туралы түсінік, жіктелімі, клиникалық белгілері. Зерттеу әдістері. Алғашқы көмек көрсету. Науқастарға ем және күтім жасаудың негізгі принциптері. Микроцефалия: этиопатогенезі, клиникасы, диагностикасы, науқастарға ем және күтім жасау. ОНЖ даму ақауларының алдын алу шаралары.

9.2 тақырып Бассүйек-ми және жұлын-ми жарықтары, диагностикасы, емі. Краниостеноз

Бассүйек-ми және жұлын-ми жарықтарының жиілігі, клиникалық белгілері туралы түсінік. Зерттеу әдістері. Емі. Науқастарға күтім жасау. Краниостеноз: зерттеудің, емдеудің және күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ. Балалар неврологиялық бөлімшесінде жұмыс істеу. Шұғыл көмек көрсету. Жоғары ми қызметі, қимыл әрекет, сезімталдылық, вегетативті нерв жүйесі қызметтерінің бұзылыстары кезінде зерттеу; науқастардың тану қабілетінің бұзылыстарын (сезім, қабылдау, ойлау) анықтау, анализаторлардың қызметін анықтау. Дәрігердің нұсқауын орындау. ОНЖ патологиясы бар балаларға күтім жасау. Құжаттамаларды толтыру.

10 бөлім Алкоголизм ауруымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Алкогольмен улану кезінде алғашқы көмек көрсету. Науқастарды тексерудің, емдеудің және оларға күтім жасаудың негізгі принциптері

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (практические и индивидуальные). Занятия рекомендуется проводить с использованием различных форм организации учебного процесса: деловая игра, урок – конференция, урок моделирования клинических ситуаций и др.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
<p>В результате изучения дисциплин обучающийся должен обладать следующими компетенциями:</p> <p>Базовыми: БК 1. Организовать рабочее место; БК 2. Соблюдать технику безопасности; БК 3. Владеть знаниями основных моделей построения взаимоотношений «медицинский работник» и «пациент»; БК 4. Знать основы ухода за пациентами БК 5. Знать гигиенические мероприятия, направленные на предупреждение заболеваний, укрепления здоровья и формирование здорового образа жизни; БК 6. Знать систему инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях в медицинских организациях; БК 7. Владеть алгоритмами выполнения первой медицинской помощи, медицинскими манипуляциями и методами ухода.</p> <p>Профессиональными: ПК 1. Знать организацию работы медицинских организаций в новых экономических условиях; ПК 2. Знать основы современных информационных технологий (знание компьютера, автоматизированные системы обучения и управления и др.);</p>	<p>В результате изучения дисциплины обучающийся:</p> <p>Знает: - высшие корковые функций; - сегментарно-рефлекторные функции спинного мозга; - функции анализаторов; - клинику остеохондроза на шейном, грудном, пояснично-крестцовом уровнях; - этиопатогенез, клинические проявления нейропатии лицевого нерва; - клинические проявления травм ЦНС; - общемозговые и очаговые симптомы; - клинические проявления вегето-сосудистой дистонии, мигрени, болезни Рейно; - клинические проявления вегетативных кризов; - этиопатогенез и клинические проявления при менингококковой инфекции; - о наследственно-дегенеративных заболеваниях, о методах профилактики наследственных заболеваний; - классификацию нарушений мозгового кровообращения; - этиопатогенез, механизм развития и клинические формы инсультов; - методику исследования при остром нарушении мозгового кровообращения.</p>

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 0302000 – «Сестринское дело» с квалификациями 0302033 – «Медицинская сестра общей практики», 0302043 – «Специализированная медицинская сестра».

Изучение медицинскими сестрами дисциплины «Сестринское дело в неврологии» является неотъемлемой частью формирования профессиональной компетентности будущего специалиста.

Общий объём учебного времени 46 часов, из них:

- практических занятий – 46 часов.

При реализации настоящей Типовой учебной программы в соответствии с ГОСО по специальности 0302000 – «Сестринское дело» предусмотрено проведение дифференцированного зачета.

Дифференцированный зачет проводится за счет общего бюджета времени, отводимого на изучение дисциплины.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых тем (разделов).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания образования по дисциплине.

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. Типовая учебная программа по дисциплине «Сестринское дело в неврологии» является основой для разработки рабочих учебных программ организации образования. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право:

- изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Настоящая типовая учебная программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по предметам «Анатомия», «Физиология», «Фармакология», «Основы сестринского дела».

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: «Сестринское дело в терапии», «Сестринское дело в хирургии и реанимации», «Сестринское дело в акушерстве и гинекологии», «Сестринское дело в педиатрии».

При реализации настоящей Типовой учебной программы рекомендуется использовать дидактические и наглядные пособия, таблицы, диапозитивы, учебные и учебно-методические пособия.

Настоящая Типовая программа предусматривает проведение практических занятий в лечебных учреждениях, где обучающиеся приобретают навыки и умения по уходу за неврологическими больными, методике осмотра неврологического статуса, технике обследования, оказанию неотложной помощи.

Созылмалы алкогольизмнің кезендері. Патогенезі. Емдеу принциптері. Науқастарды оңалту. Алкогольді делирия. Алкогольмен жіті улану. Алкогольмен жіті улану кезінде алғашқы көмек көрсету. Тексерудің, емдеудің, күтім жасаудың, алдын алудың принциптері.

Практикалық сабақ. Наркология бөлімшесінде жұмыс істеу. Науқастарға алғашқы көмек көрсету. Жоғарғы ми қызметі, қимыл әрекет, сезімталдылық, вегетативті нерв жүйесі бұзылыстарын зерттеу, науқастың тану қызметінің бұзылыстарын анықтау (сезім, қабылдау, ойлау бұзылыстары), анализаторлар қызметін анықтау. Дәрігердің нұсқауын орындау.

11 бөлім Бұлшықет және нерв-бұлшықет аппаратының тұқымқуалашылық-дегенеративті ауруларымен сырқаттанатын науқастарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру

11.1 тақырып Миастения. Миастениялық криз. Науқастарды тексерудің, емдеудің және оларға күтім жасаудың негізгі принциптері

Нерв жүйесінің тұқымқуалашылық-дегенеративті ауруларының жиілігі, этиологиясы, клиникалық белгілері туралы түсінік. Миастения. Миопатия. Миотония. Клиникасы. Зерттеудің, емдеудің, күтім жасаудың негізгі принциптері.

Практикалық сабақ. Науқастың шағымдарын, анамнезін жинау. Пробанд шежіре картасын құрастыру. Патологиялық белгілердің тұқымқуалашылық типтерін анықтау. Адамның қалыпты және патологиялық жағдайдағы кариотипін зерттеу. Қосымша зерттеу әдістеріне науқастарды дайындау. Бұлшықет және нерв-бұлшықет аппаратының тұқымқуалашылық-дегенеративті ауруларымен сырқаттанатын науқастарға күтім жасау. Дәрігердің нұсқауын орындау. Құжаттамаларды толтыру.

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын тандау «Неврологиядағы мейірбике ісі» пәнінің мазмұнды ерекшелігіне байланысты және білім алушылардың жалпы практика мейірбикесі, мамандырылған мейірбике құзырлықтарына сәйкес науқастарға күтім жасау білімін, іскерлігін, дағдыларын қалыптастыруға бағытталуы тиіс (МЖМБС және білім беру бағдарламасын қараңыз).

МЖМБС бойынша базалық, кәсіби және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Практикалық сабақтарды өткізгенде топты 8 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған.

Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларын қолдануды ұсынады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білім алушылардың бағдарлама материалдарының мазмұнын игеру деңгейін тексеру үшін бақылаудың жаңа әдіс-тәсілдері қолданылады: тестік тапсырамалар, жазбаша тапсыру және ауызша сұрау, ситуациялық есептер және т.б. Осы пән бойынша қорытынды бақылаудың түрі – саралау сынағы.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	24
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	25
3. Тематический план и содержание дисциплины	27
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	35
5. Контроль планируемого результата обучения.	35
6. Литература и средства обучения	36

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Смакова С.С. – КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей» заместитель директора по учебной работе;
2. Ульбауова А.М. – КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей» преподаватель предмета «Сестринское дело в неврологии».

Эксперты:

1. Закариянова Ф.К. – РГКП «Республиканский медицинский колледж по подготовке и переподготовке средних медицинских и фармацевтических работников» г. Алматы, преподаватель высшей категории предмета «Неврология»;
2. Шаяхметова Г.М. – Директор КГКП «Государственный медицинский колледж им Д. Калматаева г. Семей» главный внештатный специалист по средним медицинским работникам г. Семей ВКО;
3. Челдыбаева Т.И. – Заместитель директора по сестринскому делу КГКП «Региональный онкологический Диспансер г. Семей», медицинская сестра высшей категории.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0302000 – «Сестринское дело» с квалификациями 0302033 – «Медицинская сестра общей практики», 0302043 – «Специализированная медицинская сестра».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары:

6.1 Негізгі әдебиеттер:

- 1 «Сестринское дело в невропатологии и психиатрии с курсом наркологии». Бортникова С.М., Зубахина Т.В. – Ростов-на-Дону, 2008.
2. Нервные и психические болезни. Бортникова С.М., Зубахина Т.В. – Ростов-на-Дону, 2000.
3. Нервные и психические болезни. Кирпиченко А.А., Гурленя А.М., Пашкова А.А. – Минск, 1998.
4. Нервные болезни. Дроздова М. – Москва, 2007.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Неврологические симптомы, синдромы и болезни: энциклопедический справочник. Гусев Е.И., Никифоров А.С. – М., 2006. – 1184 с.
2. Неврология. Карлов В.А. – М., Медицина, 2002.
3. Неврология» 1,2 часть (рус), Кайшибаев С.К. – Алматы, 2003.
4. Нервные болезни. 1,2 том. Яхно Н.Н., Штульман Д.А. – М., Медицина, 2001.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Қағаз және электронды түрде тасымалданған тестілер;
3. Қағаз және электронды түрде тасымалданған оқу-әдістемелік құралдар;
4. Диапозитивтер, оқулық фильмдер;
5. Такырыптық плакаттар жиынтығы.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЯ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО В НЕВРОЛОГИИ

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ: 0302000 – «СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 0302033 – «Медицинская сестра общей практики»

**Квалификация: 0302043 – «Специализированная медицинская
сестра»**

Объем часов – 46

Астана 2010